

Kongo in de geschiedenisleerboeken 1960-heden

Dé Waarheid?

Beeldvorming over de (de)kolonisatie van Kongo in Vlaamse
wereldoriëntatie- en geschiedenisleerboeken lager en secundair
onderwijs in de periode 1960-heden

Sara Fobelets

Scriptie voorgelegd aan de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen,
voor het behalen van de graad van
licentiaat in de pedagogische wetenschappen, optie onderwijspedagogiek.

Academiejaar: 2007-2008

Universiteit Gent

Promotor: Prof. Dr. F. Simon

[home](#) [lijst scripties](#) [inhoud](#) [volgende](#)

**Luister naar de blanke wereld
hoe ze zat is van haar grote prestaties
hoe haar verklaringen worden ontzenuwd onder de gestrengte sterren
hoe haar bliksemende vaart verlamt in het mysterie van het vlees.
Luister hoe in haar zege haar nederlaag weerklinkt.
Luister hoe jammerlijk zij stamelt als zij zich verontschuldigt.
(Surrealist André Breton 1947)**

Woord vooraf

1. Inleiding

- 1.1. Keuze voor leerboeken
- 1.2. Keuze voor het onderzoeksthema: 'de (de)kolonisatie van Kongo'
- 1.3. Impact van leerplannen op de beeldvorming over de (de)kolonisatie van Kongo
- 1.4. Eigen visie op onderwijs: kritische pedagogiek

2. Probleemstelling en hypotheses

- 2.1. Formuleren van hypotheses
- 2.2. Eigenlijke probleemstelling en hypotheses

3. Theoretische basis

3.1. Enkele begrippen

3.2. Onderzoekresultaten

3.3. Bestaande onderzoeksdesigns

4. Eigen onderzoeksdesign

4.1. Verzamelen leerboeken

4.1.1. Verzamelmethode

4.1.2. Resultaat

4.2. Onderzoeksmethode

5. Analyse

5.1. Kwantitatieve analyse

5.2. Kwalitatieve analyse: leerboeken

5.2.1. Hoe wordt Stanley voorgesteld?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.2. Geeft men een positief of negatief beeld van Leopold II? Is dit beeld gedetailleerd of eerder algemeen?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.3. Welke oorzaken geeft men aan de kolonisatie?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.4. Hoe beschrijven de leerboeken de Conferentie van Berlijn?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.5. Welke positieve kenmerken geven de leerboeken van de kolonisatie?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.6. Welke negatieve kenmerken geven de leerboeken van de kolonisatie?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.7. Hoe wordt het werk van de missionarissen beschreven?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.8. Waarom wordt Kongo in 1908 door Leopold II overgedragen aan België?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.9. Wat veroorzaakte de dekolonisatie?

– Leerboeken

– Andere bronnen

5.2.10. Hoe beschrijven de leerboeken de politieke instabiliteit na de dekolonisatie van Kongo?

- a. algemeen
- b. Welk beeld wordt er geschetst van (de moord op) Lumumba?

Leerboeken

Andere bronnen

- c. Welk beeld wordt er geschetst van Mobutu?

Leerboeken

Andere bronnen

- d. Welke rol krijgt België toegeschreven

Leerboeken

Andere bronnen

5.2.11. Hoe beschrijven de leerboeken de economie/economische instabiliteit na de dekolonisatie van Kongo?

- Leerboeken
- Andere bronnen

5.2.12. Welke oorzaken geeft men van de huidige armoede in de Derde Wereld?

- Leerboeken
- Andere bronnen

5.2.13. Vernoemen de leerboeken Rwanda en Burundi? Op welke manier?

- Leerboeken
- Andere bronnen

5.2.14. Hoe noemen de leerboeken de (oorspronkelijke) inwoners van Kongo?

- Leerboeken
- Andere bronnen

5.2.15. Wat schrijven de leerboeken over de cultuur van Kongo?

- Leerboeken
- Andere bronnen

5.2.16. Wat schrijven de leerboeken over de invloed van de Kongolese cultuur op België?

- Leerboeken
- Andere bronnen

5.3. Kwalitatieve analyse: handleidingen

5.3.1. Lager onderwijs

5.3.2. Secundair onderwijs

5.4. Analyse van de hypotheses

5.4.1. De (de)kolonisatie van Kongo wordt minder verzwegen en komt uitgebreider aan bod dan vroeger.

5.4.2. De positieve benadering van de (de)kolonisatie van Kongo was vroeger meer aanwezig in de geschiedenisboeken.

5.4.3. Er wordt nu te veel verwacht dat jongeren zelf voldoende kritisch zijn.

5.4.4. Bij een thematische (versus chronologische) benadering van de geschiedenis

verschuift het onderzoeksthema naar de achtergrond.

5.4.5. De leerboeken lager onderwijs benaderen de (de)kolonisatie van Kongo op een heel andere manier dan de leerboeken secundair.

6. Discussie

6.1. Algemene beschrijving van de beeldvorming: leerboeken

6.1.1. Stanley

6.1.2. Leopold II

6.1.3. Oorzaken van de kolonisatie

6.1.4. Conferentie van Berlijn

6.1.5. Positieve kenmerken van de kolonisatie

6.1.6. Negatieve kenmerken van de kolonisatie

6.1.7. Beeldvorming van de missionarissen

6.1.8. Overname van Kongo door België

6.1.9. Oorzaken van de dekolonisatie

6.1.10. Politieke instabiliteit

- a. algemeen
- b. (De moord op) Lumumba
- c. Mobutu
- d. Rol van België

6.1.11. Economische instabiliteit

6.1.12. Oorzaken van de huidige armoede in de Derde Wereld

6.1.13. Rwanda en Burundi

6.1.14. Benaming van de inwoners van Kongo

6.1.15. Cultuur van Kongo

6.1.16. Invloed van de Kongolese cultuur op België

6.2. Algemene beschrijving van de beeldvorming: handleidingen

6.3. Antwoord op de hypotheses

6.3.1. De (de)kolonisatie van Kongo wordt minder verzwegen en komt uitgebreider aan bod dan vroeger.

6.3.2. De positieve benadering van de (de)kolonisatie van Kongo was vroeger meer aanwezig in de geschiedenisboeken.

6.3.3. Er wordt nu te veel verwacht dat jongeren zelf voldoende kritisch zijn.

6.3.4. Bij een thematische (versus chronologische) benadering van de geschiedenis verschuift het onderzoeksthema naar de achtergrond.

6.3.5. De leerboeken lager onderwijs benaderen de (de)kolonisatie van Kongo op een heel andere manier dan de leerboeken secundair.

7. Slotbeschouwingen

7.1. Conclusie

7.2. Beperkingen van het onderzoek en voorstellen tot verder onderzoek

8. Bibliografie

8.1. Literatuurstudie

8.2. Leerboeken

9. Bijlages

9.1. Bijlage 1: volledige lijst leerboeken

9.2. Bijlage 2: afkortingen

9.2.1. Lager onderwijs

9.2.2. Secundair onderwijs

9.3. Bijlage 3: Ruimteanalyse

9.4. Bijlage 4: Aandacht voor categorieën

9.4.1. Lager en secundair

9.4.2. Lager

9.4.3. Secundair

home   **lijst scripties**   **inhoud**   **volgende**

